چکیده

تصمیمات قضایی دادگاه در قالب رای به دو صورت حکم و قرار است. حکم دو شرط دارد: جزئاً یا کلاً قاطع دعوا باشد؛ دادگاه به طور قاطع خواهان دعوا را در کل خواسته یا در جزئی از آن ذیحق بشناسد و به نفع او حکم صادر نماید و یا بالعکس او را مستحق نداند و دعوای او را رد نماید، یا تصمیم دادگاه نتیجه رسیدگی در ماهیت دعوی باشد، یعنی با بررسی دلایل دعوا استحقاق یا عدم استحقاق خواهان را اتخاذ تصمیم نموده باشد والا چنانچه تصمیمی در حواشی دادرسی بگیرد و لو اینکه به دعوا خاتمه بدهد چنین تصمیمی حکم نیست. عدم یکی از این دو شرط عنوان قرار به تصمیم می‌دهد. پس از آنکه دادگاه رأی خود را انشاء و صادر کرد، بر این تصمیم قضایی آثاری مترتب می‌شود؛ رأی حجیت امر قضاوت شده می‌یابد؛ از نیروی امر قضاوت شده برخوردار می‌شود؛ گاهی نیز برای حکم نیرویی اجرایی حاصل می‌گردد؛ اصحاب دعوا از توان اثباتی آن بهره می‌برند. گاه آثار حکم محدود به اشخاصی است که در دادرسی منتهی به آن رأی دخالت داشته اند؛ گاهی دیگر آثار حکم به طرفین دادرسی سابق محدود نمی شود؛ نتیجه‌ی کار قضایی دادگاه به عنوان پدیده‌ای حقوقی، که با رعایت تشریفات خاصی به دست آمده است، در برابر عموم شهروندان قابل استفاده و استناد است.

واژگان کلیدی: قرار، حکم، رای، تصمیمات قضایی